

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 4.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in prav tako pri „policah“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za več črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici, blizu „treh kron“, na starem trgu; in nunski ulici; v Trstu v tobakarnici: Via della caserma št. 3. in v Ajdovščini pri trgovcu g. Dolencu.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Korenjski v Stična - vi hiši št. 10 II nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Slovenskemu narodu!

Ni ga z lepo naroda, ki bi živel v tako neugodnih okoliščinah, ko narod naš. Razdeljen na več upravnih teles in dotikajoč se narodov, kateri so bili od nekdaj najhujši sovražniki njegovemu razvitku, se mora z vsemi svojimi močmi in sicer mnogokrat neuspešno boriti za one naravne pravice, katere srečnejši narodi uživajo brez prigovora.

In vendar v tem vednem boji narod naš ni omagal in tudi ne bode. Porok zato nam je okoliščina, da se vrste narodnih naših boriteljev od leta do leta množijo, in da si naša narodna ideja pridobiva vedno več tal.

Dasi se z ozirom na to moremo nekako potolaženi ozirati v prihodnost, vendar je dolžnost naša skrbeti za to, da bode ta napredek trajen in da se vzbudi in utrdi pri nas čedalje več narodnega ponosa.

To pa se more doseči s tem, da se v našem središču — v beli Ljubljani — ustanovi zavod, iz katerega bi se sveže narodno življenje razširjalo po vseh krajih mile naše domovine.

In v ta namen ustanovili smo podpisani društvo „Narodni dom“ ter si postavili za nalog sezidati in in vzdrževati poslopje, v katerem bi imela vsa narodna društva ljubljanska stalno in dostojno bivališče.

Poslopje to preiti ima v nekoliko letih v lastnino „Slovenske Matice“, postane torej lastnina vsega slovenskega naroda, kateri bo razen družih imel od njega tudi te koristi, da se bode polovica njegovih dohodkov porabila za literarne svrhe, polovica pa za ustanove slovenskim pisateljem, umetnikom in dijakom.

Zidanje narodnega doma nima tedaj lokalnega, temveč splošno slovensk pomen, zato se obračamo do vsega slovenskega naroda, da nas pri našem domoljubnem podjetju podpira, da nam pomaga postaviti ta sijajni spomenik domoljubja, in zavednosti in požrtvovalnosti svoje.

Narodni dom, ki se bode v Ljubljani mogočno dvigal v zrak in navdajal s ponosom vsacega Slovenca, naj bode vidni dokaz celokupnosti našega naroda.

Pozivljamo torej vse domoljube po domovini slovenski, naj našo namero podpirajo s tem, da začno nabirati prostovoljne doneske za zidanje narodnega doma.

Naj ne bode na celem Slovenskem hiše, katera ne bi po svoji mogočnosti pospeševala tega vzvišenega namena; naj ne bode Slovenca, ki ne bi svojega daru položil na žrtveni domovine!

Pač je med nami mnogo tacihi, ki ne morejo veliko darovati, a ti naj se ne izgovarjajo s tem, da bi njihovi darovi bili preneznatni: vsak še tako majhen dar, in naj bi bil le krajcar, bode se z veseljem sprejel in sicer s tem večjim veseljem, čim težje ga je dotičnik daroval.

Povsod pa naj se osnujejo družbe, katerih člani se bodo obvezali vsak dan, vsak teden ali vsak mesec darovati gotov znesek. Tak prostovoljen davek pač ne bode nikogar težil, splošno narodno podjetje pa bode znamenito pospeševal.

Na delo torej, rojaci! Pokažimo, da smo napreden narod; pokažimo, da nam ni tuja požrtvovalnost! Delajmo, zbirajmo dokler ne bode stalo poslopje, katero bode na pročelju imelo ponosni napis

NARODNI DOM!

V LJUBLJANI, februarija 1882.

Upravni odbor društva „Narodni dom“:

Dr. ALFONZ MOSCHE, odvetnik,

predsednik,

Dr. KAROL BLEIWEIS pl. TRSTENIŠKI,

podpredsednik.

FRAN FORTUNA, županov namestnik in veletržec; PETER GRASSELLI, deželnega glavarja namestnik in hišni posestnik; IVAN HRIBAR, glavni zastopnik banke „Slavije“; Dr. ANTON JARC, stolni prošt; JOSIP KUŠAR, predsednik trgovinsko-obrtniške zbornice in hišni posestnik; IVAN MURNIK, vitez Fran-Josipovega reda, tajnik trgovinsko-obrtniške zbornice; Dr. FRAN PAPEŽ, odvetnik; VASO PETRIČIČ, mestni odbornik, hišni posestnik in trgovec;

FERDINAND SOUVAN, veletržec; Dr. JOSIP STARČ, c. kr. finančne prokuratorje adjunkt in hišni posestnik; Dr. VALENTIN ZARNIK, odvetnik, deželni poslanec in mestni odbornik; odborniki.

Iz govora g. dr. Tonklija

v drž. zboru dne 14. feb. t. l.

Budgetna debata, ki je trajala 4 dni, je bila letos prav huda. Združena levica je napadala vlado in desnico in s tem zlasti slovanske narode, kakor je le mogla. Ministerstvo in desnica je pa levičarjem tudi odgovarjalo tako, da je bila levica končno popolnoma pobita. Umevno je torej, da kažejo tudi govori avtonomistične stranke večinoma polemičen ali odbijalen značaj. Naj danes navedemo one dele govora dr. Tonklija, ki so za Slovence pomenljivi.

Najprej je hotel dr. Tonkli pobiti nasprotnike, ki so dokazovali neplodovitost sedanje vlade. Zato je našteval posamezne čine delovanja Taafsejeve vlade. „Vaterlandu“ se je ta prvi del govora našega poslanca zdel preoptimističen, češ, da dr. Tonkli vidi prave v „rožicah“ vse, kar vlada stori. V tem je tudi nekaj resnice, če pomislimo, da še „Tribüne“ na neke strani vlado nikdar toliko ne zagovarja. Zlasti mora ona večkrat zavračati „N. f. P.“, kakor da bi bila vlada kdo ve koliko že tudi za Slovence storila. V polemičnem delu, ki je daljši od prvega, ravno označenega, je bil pa dr. Tonkli srečnejši, ker je Slovencem in gotovo tudi Cehom po dejanskih razmerah od srca in politično govoril. Začel je drugi del svojega govora tako-le: „Prečestiti gospod poslanec vitez Carneri ni mogel opustiti, da ne bi zopet napadal slovenski narod in mu predbacival marsikaj nelepega; tako na priter navaja, da vpeljava slovensčine v ljudske šole ne bode dosegla družega namena, družega smotra, nego da se otroci navadijo brati, pisati, računati in moliti in da vse svoje žive dni ne postanejo družega, nego surovi hlapci.“

Nu, ta priklon moram z vso odločnostjo zavrniti, jaz mislim, gospoda moja, če bi bilo to res, po tem bi otroci nemških roditeljev, kateri ljudske šole obiskujejo in dovrše, takoj po končanih ljudskih šolah morali postati doktorji in gospodje. Da je to tako, vendar nobeden trdil ne bode, ker ljudska šola nima tega visokega smotra, kajti oni, ki polno in celo omiko dobiti hočejo, morajo obiskati še srednje in visoke šole. Naravno je torej, da otroci slovenskih roditeljev, ki slovenske ljudske šole z uspehom dovrše, ne postanejo najedenkrat doktorji, a vsekako smelo trdim, da naši kmetovalci, ki so dovršili slovenske ljudske šole, morejo se v vsakem oziru meriti s kmetovalci nemške narodnosti, ki so nemško ljudsko šolo in nobenega družega zavoda obiskavali. Jaz vendar s tem nečem nič oponašati, marveč le napadanje na slovenski narod odbiti. Nasprotno, če bi bilo resnično, kar je gospod poslanec trdil, da se omikajo oni, ki so obiskavali nemško ljudsko šolo, in da postanejo kaj boljšega, nego le surovi hlapci, moralo bi se to zgoditi tudi pri drugih narodih; Francozi, Angleži in Italijani bi bili morali postati tudi le surovi hlapci in tega vendar ne bode nihče trdil. Torej mislim, da sem to neutemeljeno, neprevidno in naš narod želečo tiditev do dobrega pobil.

Dalje je trdil gospod poslanec Carneri, da vpeljava nemščine kot obligatnega učnega predmeta v višje šole ne zadostuje; kajti potem bi se slovenski dijaki le nemščino lomiti naučili, ne pa nemški misliti. — Jaz mislim, da se slovenski dijaki prav dobro nemški nauče s tem, da se nemščina kot obligatni učni predmet v srednjih šolah poučuje. Oni pa se nauče dobro avstrijsko misliti. Če misli gosp. poslanec, da se ne uče velikomemško misliti, potem ima prav, kajti uč se le dobro avstrijsko misliti.

Dalje vidi prečestiti gospod poslanec negotovost

prava v južnih deželah v tem, če bi se z določbo pravosodnega ministerstva slovensčina v uradu osobito pri sodnijskih uradih čuvala.

Jaz mislim drugače, da ima namreč izvedenje enakopravnosti slovensčine pri sodnih ravno namenu, da prebivalstvo v njega pravem čutu pomiri, ne pa vznemiri in vznemirjenje je v tem, da c. kr. nad-sodnijsko predsedstvo v Gradci izvedenje enakopravnosti pri sodnih naravnost izključuje in zabranjuje, o čemer bodem še pozneje govoril.

Tudi vzgled, kateri je isti gospod poslanec navel, da je v Mariboru pred več leti slovenskih vlog pri tamošnji okrajni sodnji kar deževalo, okrajni sodnik pa da je te slovenske vloge vzprejeti hotel le pod uvetom, da so iste korektno in razumljivo, da je torej koncipijente in odvetnike poučil, in da bi 14 dni pozneje ne bi bilo nobene slovenske vloge več, tudi ta vzgled mislim, mi je pristavati med bajko. To pa zopet na drugej strani kaže, da če so bili uže pred leti v Mariboru okrajni sodniki, ki so tako dobro umeli slovensčino, da so v tem jeziku koncipijente in odvetnike poučevali, da razvoj slovensčine ne more biti tako zaostal, kakor gospodje tako radi trde in da so tamošnji uradniki slovensčine zmožni. Da se pa v resnici nekaj časa sem pri sodnih vloga tako malo slovenskih vlog, je vzroka temu iskati pri nad-sodnijskem predsedstvu v Gradci, katero, kakor uže omenjeno, navzlic jasnemu zakonu in navzlic vsem pravosodnega ministerstva določbam, rajši, mestu da bi izvajalo ministerske določbe, se jim upira. Da slovensčina ne nastaja še le, kakor je isti prečestiti gospod poslanec trdil, dokazali so uže naši slavisti, kateri uživajo evropsko slavo, osobito prečestiti član gosposke zbornice dr. Miklošič. Prosim, naj se le preberó njega primerjajoče jezikoslovne razprave in druga dela, prepričaj se boste, da je morda slovensčina starejša nego nemščina. (Glasan smeh na levi; poslanec dr. Vošnjak: Istina!) Iaz nečem reči kakor gotščina, a starejša kokor nemščina, katera se ima prav za prav Gottschedu zahvaliti, da se je javno življenje splošno upeljalo. (Zopeten smeh na levi.)

Isti gospod poslanec je tudi menil, da desnica te visoke zbornice zmerom ministre muči, da bi od njih dobila koncesije. Nu, kar se mene in mojih drugov tiče, moram žalibog! reči, da še nikah koncesij od gospodov ministrov izsiliti nismo mogli. (Živa veselost na levi.) A ob jednem moram izpovedati, da nam še nikdar ni prišlo na um, da bi koncesij zahtevali. Kajti gospoda moja, vi sami ste priznali naše pravo, vi ste brez naše pomoči članu 19. osn. zak. dali moč zakona in če torej samo njega izvedenje zahtevamo, ne zahtevamo nič družega, nego, da se izvede pravo, katero ste sami priznali; koncesij ne zahtevamo od visoke vlade, marveč le točno izvedenje prava, katero nam pripada, kakor vsakemu drugemu narodu v Avstriji. (Dobro! na desnici.)

Potem je govornik še enkrat vlado zagovarjal protr dr. Schauptu gledé na gospodarska njena prizadevanja. Ker je dr. Schaupt po govornikovem mnenji očital, da se je dovolitev davka na petrolej stavila na pogoj o zmanjšanih kulturnih interesov, mu dr. T. odgovarja:

„On je skoro gotovo hotel pokazati na predlogo, katero je vlada gosposkej zbornici predložila glede nekaterih olajšav šolske dolžnosti. Rekel sem uže prej, da ste vi, gospoda moja, prav za prav princip enakopravnosti vseh narodov v državi postavili. Če bi bili imeli pri tem resno misel, izveli bi bili tudi takrat tak princip in ne bilo bi vam treba škodovati šoli. Zakaj tega niste storili takrat, ko je bil čas, da se izvede potrebna enakopravnost in da se ljudska šola ohrani nedotaknena?“

Jaz pa menim, da te olajšave, katere načrt o spremembi nekaterih paragrafov zakona ljudskih šol namerava, nikakor ne bodo škodovala kulturnim interesom. Zagotoviti vas morem, gospoda moja, da sem se dosta bavil z ljudsko šolo in da se še sedaj bavim. Mnogo sem občeval z večimi šolniki, kateri so priznavali, da je učitelju na ljudskej jednorazrednici — kajti, če dolžnost obiskavati šolo traje osem let, učiti

mora otroke osmih letnikov na jednorazrednej, nemožno, da bi dosegel smoter ljudske šole, ker ima učenec iz preveč letnikov. Ni tako lahko za učitelja, poučevati otroke iz osem različnih letnikov, ker ne dostaja časa, in zagotavljati vas morem, da pri nas, da si je po sklepu deželnega šolskega sveta šestletna dolžnost šolo obiskavati upeljana, vendar ni na zelo mnogih šolah celdnevni, marveč le poludnevni pouk vpeljan, ker učitelja ne dostaja časa.

Jaz mislim, če se menj važni zdanji predmeti iz ljudske šole izločijo, in če se vpeljejo olajšave v tem zmislu, da se učenec lahko uže čez šest let odpusti, da se lahko bolje doseže smoter ljudske šole in da se s tem ne dotakne kulturno vprašanje.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Solkana, 20. lebr. Največe vprašanje je zdaj pri nas, koga vdobimo za župnika. Naši starešine so menda bili že pri dveh gospodih kot deputacija, ter jim izrazili željo, naj bi za župnikovo službo prosila. Pri prvem gospodu, katerega bi oni najbolj želeli imeti za župnika, jim je bilo odrečeno. Drugi gospod pa bi bil neki prosil za to mesto, tudi ko bi ne bili naši možje še posebe obrnili se do njega. Razvidi se pa, da naši občinski očetje ne poznajo prav takih gospodov, ki bi naši fari ugajali; naša fara potrebuje župnika, ki se ne odlikuje samo po lastnostih za duhovno pastirstvo, ampak tudi po sposobnostih na druge strani. Pri nas je treba, da g. župnik podpira tudi vse, kar je narodu v korist in blagor. Naj bi torej na dotičnem mestu blagovolili izvoliti za župnika moža, ki bi deloval sebi in župniji solkanski čast.

Zadajo soboto se je plesna veselica naše čitalnice dobro obnesla; le škoda, da se je je udeležilo skoro več neudov, kot udov. Nekteri bi lahko udje postali in nas podpirali. Saj je naša čitalnica že večkrat pokazala, kak ji je namen; ko bi nas bilo več, bi čitalnica toliko izdatniše delovala z veseliciami in drugimi podučnimi pogovori. Na noge solkanski mladenci! Vpišite se v čitalnico, katera vam bo gotovo dosti dobrega sadu donasala. Saj se očitno vidi razloček pri mladeničih in možeh ki že več časa v čitalnico zahajajo, in onih, katerim je mar san igrati in pijančevanje. Ne zamudite toraj lepe prilike, ki se vam že več časa ponuja ter oklenite se našega narodnega doma, ki bo tudi vam v prid, kakor je našemu Solkanu v čast. Rodoljub.

Na Krasu, dne 15. febr. (Vstaja. — Schulverein. — Komen. — Napisi.) Lep, topel, skoro bi rekel spomladansk dan me je izvalil, nekoliko na sprehod in da si ogledam še del neznanega mi Krasa. Korakom toraj od doljenega kraja proti gorenjemu, in med potovanjem mislil sem na tužne dogodbe južne naše monarhije. Uboga slovanska raja! sem si mislil. Teško je čakal ubogi Hercegovec in Bošnjak rešitve krutega turškega jarma. Prišel mu je vendar zaželeni čas, in Avstrija vdobila je svet: ta rešilni poklic. Ni preteklo veliko mesecev, ko sta bili Bosna in Hercegovina pod spretnim poveljništvom fzm. Filipovičevim od Avstrijcev zasedeni. Filipovič je dobro vedel, v kakem elementu slovanska raja pod turško vladno živi, zato je tudi po zasedanju teh dveh pokrajin le polagoma in z največjim političnim delovanjem Turka ukrotil in rajo rešil. On je dobro znal namen okupacije imenovanih dežel: rešiti slovansko rajo krutega turškega jarma. In če bi bil on še poveljnik v Serajevu, prišlo bi ne bilo skoro gotovo zdaj do prelivanja krvi. A nastopil je drugi žlahtnik njegovo mesto, ki se je skazal v drugih krajih spretnega stratega in še bolj diplomata; a slovanskega živelja v teh krajih ni dobro poznal. Pod njegovo vladno se je preveč Turku dovolilo, in raja je bila povsod še vedno zatirana. Turku 1/3 pridelkov odrajtovati, cesarski davki so tudi koj nastopili, in poslednjič še krvni davki — vojaštvo — cesar Hercegovec in Bošnjak nikedar vaje ni bil — tega on po svoji misli prestajati ne more. Kar je tedaj diplomacija uže davno zakrivila, to da bi zdaj meč koj poravnal, dvomim zelo in bojim se, da bo še mnogo prelivanja krvi na jugu.

Uboga Avstrija, v sredi Evrope ležeča in toliko narodnostij obsegajoča, mora skoro zmerom na zunaj, še bolj pa na znotraj boje imeti! A zadnjemu znotranjemu boju je najbolj kriva neka supremacija nekaterih njenih narodov čez druge. Avstrija ima vzvišen poklic: narodom pravico izkazovati in prepustiti, da se vsak po svoje razvija in se do visoke omike dospenja. Braniti bi morala vsakemu narodu posebe nacionalne ali narodne interese, ga podpirati v vsakem obziru, da bi napredoval. Avstrija ni kakor druge države, katere obsegajo pe eno narodnost in po največ po dve ali tri stranke; ne, Avstrija obsega več narodov, in vsak teh ima tudi kake male stranke. Vem, da vsem ni mogoče lahko ustreči, a vsaj večina prezrati se ne sme. A dokler Nemec, Madjar in še celo Lah nad Slovanom gospoduje, dokler se dovo-

ljuje, da nas židovsko-nemški organi psujejo, dokler se šole v slovanskih krajih samo nemške ali pa da se pncemčujejo, dokler še celo nemški „schulvereini“ na naše*) učitelje vplivajo in jih — se ve da le izdajice našega naroda — z denarjem podpirajo, dokler so uradi politični in sodnijski le nemški v slovanskih krajih — bo vselej neko toženje, da ne rečem razburjenost v znotranji politiki.

V teh in enacih mislih pridem do Komna. Ker mi je čas še precej naglo prešel, pogledam na komenski zvonik na uro, da bi izvedel, koliko sem rabil od doma do tje. A ta pogled je razžalil zelo moje oko. Za Boga, kaka cifrenica in kazalo! Kakor da bi jo podgane oglodale — taka je, in nisem mogel razločiti, koliko ur je. Res tak eksemplar se ne dobi tako kmalu v Avstriji. Zapaziti sem tudi moral, da je zvonik brez strelovoda, dasiravno je moralo uže treščiti vanj, ker je pri v. hu na več krajih poškodovan. Visok stolp, visoka cerkev in oboje na najvišem kraji komenskega površja — in brez strelovoda**) — to se mi je čudno zdelo. — Ne daleč od cerkve, na cesti, ki vodi v Sežano, vidim na hiši pribito tablo s pisico, ki meri proti vzhodu z napisom: „Sessana“. Strmo gledam in čudim se čudnemu napisu. A ravno na levi tega napisa zagledaš, dragi čitatelj, družega še bolj čudnega: „k. k. Postamt Comen“. To pa je uže čez vso mero; to ni italijansko in tudi nemško ne — to mora biti kineško. Moj Bog! kaj hočete imeti bolj slovanskega, kakor je staroslovenska beseda „Komen“. A pojdemo naprej proti Sežani. Tam na voglu najdeš uže zopet drugo čudno napisano tablico: „Vocigrat“ (brž ko ne Volčjigrad), na raznih razpotjih nahajajo se tako čudni napisi, da človeka mora v resnici srce zaboleti in si misliti: tu ne živijo Slovenci. Tako n. pr. najdeš: Sutta (nam. Svetó), Tomasovica (Tomačevica), Kobileglava Koblaglava) itd. Ne enega napisa ne najdeš korektnega in čisto slovenskega.

Kraševci! saj vendar ste Slovenci, tedaj to, kar vam je dovoljeno in tudi kar je neizogibno potrebno, vsaj to terjajte od vaših oblastnij, da bode domače in korektno slovensko! Zdaj naj se čudi nek Boštjan v svojem humorji v „S“ z goriškimi napisi, če še tu na trdem Krasu nemške in italijanske nahajamo.

A.

S Tominskega, 20. feb. Da daja dopisnik s Tominskega v 7. števil. „Soče“ g. notarju Ivančič-u čast in hvalo me veseli; da pa mene graja, kakor da bi več nemški ko slovenski pisal, ni pošteno, in ima drug pokrit namen. Dolžnost mi je toraj to nekoliko pojasniti. Kot notar uradujem od leta 1861. in posebno od 25. julija 1871, odkar imamo vsem narodom vgodno notarsko postavo, za Slovence zmerom slovenski, če stranke izrekoma ne zahtevajo, naj se nemščini piše, kar se pa tako redko pripeti, da je od 100 pogodb komaj edna nemška. Prošnje zastran vpisov v zemljiške knjige pišem notarji in odvetniki vsi v tistem jeziku, v katerem so pisane zemljiške knjige. In mislim, da je to bolj varno za stranke. Ložej za nas, ker imamo v postavi dane izraze, katerih se moramo strogo držati, in ložej za knjižkega uradnika. Kar pa dela zadeva, ki jih kot sodniški komissar opravljam, sem v službi c. k. sodnije, in posluževati se mi je tistega jezika, ki je za Tominsko sodnijo z razpisom visokega pravnega ministerstva dat 13. novembra 1852 št. 16882 kot uradni jezik odločen. To je pravilno. Ako bi pa stranke želele, naj se piše v kakem slučaju slovenski, sem vselej pripravljen, poslužiti jih v njih domačem jeziku.

dr. Premustein.

Politični pregled.

Cesar je potrdil postavo o hišnem davku. Mnogo, mnogo so se razgovarjali poslednje dni o budgetni debati v zbornici drž. poslancev. O teh izjavah še kaj priobčimo.

Čehi obhajajo zopet pomenljivo zmago. V Pragi je bila volitev enega državnega poslanca iz pemskega velikega posestva. Vsled kompromisa bi bila morala nemška ustavoverna stranka zdaj avtonomistom prepustiti to mesto že pred volitvijo. Ali združena levica in njen načelnik Herbst se one pogodbe od 1. 1879 niso hoteli držati, in so v člankih dokazavali, da jih tista pogodba nikakor ne veže. Ali pravica se je nad njimi maščevala. Zmagal je kandidat konservativne stranke češkega velikega posestva,

*) Skušnjave so velike ravno na Krasu, zlasti ob železnici, kjer bi uradniki zaradi par otrok radi ljudske šole pncemčevali. Vendar pa z veseljem poročamo, da nam je znano le par učiteljev, ki darove radi prejmejo za nemško poučevanje. Učitelj divaški n. pr. se je takim nameram možato in kot pravi narodnjak uprl. Slava takim učiteljem! Ur.

**) Škoda, da niste poprašali natančneje; morda imajo strelovod že kupljen, pa ga hrani kdo, da bi ga strela ne poškodovale. Vsaj takó se je ravnal župan istrske občine, kakor je bilo poročeno „Soči“.

Jože, stavec.

knez Ferd. Lobkovic proti „chabusovi“ stranki kneza Karola Auersperga, Herbsta itd., in sicer z večino 28 glasov. Take zmage se tudi Čehi niso nadjali. Ta zmaga je silno pomenljiva, ker kaže, da v bodočnosti bo konservativna stranka v veliktm posestvu vselej zmagala in tako odposlala v drž. zbornico 23 poslancev, ki bodo večino odločevali in torej desnici trdno mesto zagotavljali. Zmaga ta je sijajna, ker se je vršila po pošteni poti in ne kakor 1872, ko je „chabus“ zmago pridobil ustavovercem, ki se morajo takega čina sramovati, ker jih bo v parlamentarni zgodovini večno sramotil. Levičarji so pobiti vsled češke zmage in Čehi strašijo, češ, zdaj pridejo v roke fevdalcem.

Drž. posl. Friedmann je umrl za osepnicami.

Drž. zbor je včeraj sprejel postavo o izrednem sodstvu v Dalmaciji.

Iz vstajniških dežel se samo toliko vé, da Jovanovič energično in previdno postopa, in da naša vojska nevarna mesta zaseda. Ranjenih vojakov ni še mnogo; nekaj so jih pripeljali v Trst.

V ogrskem drž. zboru se je razpravljalo, kakó da se širi agitacija občega schulvereina iz Berlina po Ogrskem. Tisza je rekel, da Ogri drugih narodnostij ne preganjajo, in da so jim pravični. Slovani na Ogrskem poznajo drugo pesem.

„N. f. P.“ pravi, da Nemci so politično nedolžni, in bi jih Ogri ne imeli zatirati. Pač pa da so n. pr. Slovaki nevarni, kakor da bi bili panslavisti; ti le naj se zatirajo. Ravno takó Rumuni! Ali je na svetu najti večo perfidnost!

V ogrskem drž. zboru se nahajajo vendar možaki, ki kažejo na nevarnost, da se judje širijo po Ogrskem, in da zaradi judovskih lastnostij pobijajo naklepe za zakonsko postavo, ki bi ugajala judom na prvem mestu. Tisza je na to stran kaj neokretno zagovarjal vladno stališče. Sicer pa tudi judovski nasprotniki na Ogrskem premalo razločujejo kri in vero, kakor da bi se judje le po veri razločevali od drugih narodov.

Srbija je izgubila morda kakih 15 mil. frankov vsled poloma banke „Générale union“. Vlada ima zdaj toliko teže stanje, ker je imela že prej mogočno nasprotno stranko Rističevu. Vendar se vlada morda še obdrži, ker bo prej ko ne „Länderbank“ pomagala z denarjem, da se bodo železnice zidale.

Proti Rusiji imajo zdaj znani judovski časniki zopet mnogo opraviti. Rusija si je nakopala sovraštvo tega „občega mnenja“, odkar se kaže očitna agitacija proti judom. Pa tudi Angleži imajo svoje muhe, in nasprotstvo v Aziji prenašajo tudi proti evropski Rusiji. Svetujejo in žugajo Rusiji, da naj judov ne preganja. Visoka ruska gospa (soproga Novikova) jih je zavrnila, češ, da Angleži tudi v Aziji in povsod takó postopajo, kjer se narodi nevarni zdé njih politiki in kupčiji.

Zadnji čas se pa tudi avstrijski judje oglašajo proti Rusiji, češ, da panslavizem zasaja tudi v naše cesarstvo, in da je većinoma Rusija kriva vstaje v Dalmaciji in Hercegovini. Na to stran jim pa tudi Madjari pomagajo. O panslavizmu pa tudi zaradi tega govore, ker se n. pr. avstrijskim nemškim nacionalcem očita, da ne gledajo toliko za avstrijske, kolikor za nemško-nacionalne interese. Da bi ljudstvo resnico preziralo v tem pogledu, ga motijo s panslavizmom. Zato so bili avstrijski prusaki in njih judovski pomagači veseli, da jim je ruski general Skobelev dal kakor nalašč priliko zato. Ta general, ki na svojo roko svoje mnenje izraža, je rekel pred srbsko dijaško deputacijo v Parizu, da Nemci so Slovanom najhujši sovragi, in da ž njimi bo še huda in krvava vojska. On je gledal v preteklost in bodočnost, judovska nemška glasila so pa krik zagnala, kakor da bi tudi ruska vlada že zdaj napovedavala boj german-skemu svetu. Ali ruska vlada je modra, in je jasno povedala, da ona ni odgovorna za privatne izjave. Tako se krik poleže, nekaj pa le ostane, in avstrijski judje in prusaki bodo tudi v Av-

striji zasukavali stvar, kakor da bi Taaffejeva vlada bila nevarna državi, ker hoče pravična biti.

Domače stvari.

Pastirski list, ki ga je knez in nadškof goriški izdal, in ki se je po vseh cerkvah prebral, naznanja svojo nalogo s temi besedami. „Ker sem Vam, preljubežujivi, v pastirskem listu preteklega leta od Jezusa Kristusa govoril, ki je naš Bog in naš Odršenik; hočem letos o priložnosti svetega štiridesetdanskega posta govoriti o pobožnosti do Marije Device, ki je njegova in tudi naša mati.“

Naslednik Dobrili v Trstu bi postal naš rojak mons. dr. Zorn, korar in vodja centr. semenišča v Gorici, če se obistini poročilo, katero je prinesel te dni „Vaterland“.

Taka novica bi gotovo razveselila vse Goričane in Tržačane. Še bolje je pa želiti, da es priljubljeni gospod za Goriško nadškofijo ohrani.

V prestolni cerkvi bo imel ta post italijanske pridige č. o. Sigm. Leonarda, jezuit.

Čudna prikazen. Kakor smo že omenjali, nahajamo zunaj nad velikim vhodom c. kr. poštotelegrafskega urada v Gorici še vedno le napis v dveh jezikih, na hiši pa, v kateri je c. k. okrožna sodnija s c. kr. državnim pravništvom, sta pa dva napisa v nemškem, laškem in slovenskem jeziku. Ta dva napisa sta bila enako poštotelegrafskemu skoro v enem in istem četrtletju narejena, pa sta gledé na enakopravnost vendar tako različna od prvega, da si mora vsak hoté ali nehoté misliti, da pošta in telegraf nista za Slovence.

Ni verjetno, da bi se napis c. k. poštotelegrafskega urada naslanjal na kak ukaz c. kr. poštne direkcije v Trstu, ampak vzrok mora tčati kje drugod!

Tukajšnjemu poštotelegrafskemu načelniku bi privoščili poduka od gospoda predsednika tukajšnji c. k. okrožni sodnji glede na enakopravnost, katero je naš presvitli vladar milostno podeliti blagovolil tudi nam Slovincem. Y.

Goriške čitalnice poslednja pustna zabava v prostorni in lepi dvorani društva „Concordia“ sme se postavljati v eno vrsto z ondan omenjenim velikim plesom. S tem je ugodna razsodba izvršena, in zdaj želimo, da se naša čitalnica enako izvrsti z „besedami“, ki so se bile dalj časa skoro izbrisale iz programa čitalniškega delokroga.

Mrtud zadel je prešlo soboto v Gorici na trgu sv. Antona ženo iz Bilj, ko je prodajala perutnino. Padši, bila je reva takoj mrtva. Zapustila je več otrok.

Šola kmetijska slovenskega oddelka dobi vendar še letos nova poslopja na relativno svojem vrtu pri starem pokopališču. Enako se poslopja dozidajo ital. oddelku.

Oboje zidanje se oddá po dražbi 10. marca t. l. v dež. hiši. Vadium znaša 10 000. Za slov. oddel je odločen znesek 33517.49 gld., za ital. pa 10821.76 gold. —

Letošnji Pust je bil privabil veliko gledalcev na naš Travnik. Kočij je bilo pa le malo in šem tudi ne veliko. Goriška gospoda zahaja menda v Trst take dnove, ker tam se kaže še vedno ital. značaj Pusta; vendar pa se krči njegova moč tudi v tem mestu.

Trgovci se v Gorici združujejo za kupčijo raznega lesa; ti so večinoma Lahi. Slovenci hodijo pa drugam kruha iskat, ker ne znajo zanj delati v domovini. Pa saj jih nikdor ne podučí za domača podjetja; nikdor jim neče snovati obič. domačih zavodov za pomoč!

Stari bankovci pridejo ob veljavo. Deseta ki od 15. januarja 1863 in petaki od 7. julija 1866 se ne bodo več sprejemali pri c. kr. denarnicah in davkarijah od 15. marca naprej. Kdor tak papirnati denar hrani, naj se podviže zamenjati ga, da ne bo prepozno.

Za tržaško razstavo se je oglasilo dosedaj 40 obrtnikov in poljedelcev, ki imajo svoje domovane ali v Gorici ali na Goriškem. Večina teh je iz „dežele“ ali goriške nižine, na katero posaja dopis trg. Cittadino-a tudi — Čepovan. Čepovanci se vsled tega ne bodo več bali snega — so v „deželi“ doma! — Kupčijska in obrt. zbornica v Gorici hoče združiti v skupine ali vsaj v eno skupino po več manjših obrtnikov in poljedelcev, da se udeležijo tržaške razstave.

Oporoka Škofa Dobrile priča o neizmerni ljubezni, v kateri je blagi pokojnik živel za svoj ubogi narod. Njegovi dohodki niso bili toliko veliki, ali z varčnostjo in skromnim svojim življenjem si je prihranil za čuda velike zneske, in vse je posvetil v narodov blagor. Zapustil je vsoto veliko okoli 100.000 goldinarjev samo za štipendije dijaške, katerih bo

okoli sedemdeset po 80 do 100 gl. Od teh štipendij, katere bo podeljeval tržaški škof v sporazumu s kapitlejnom, pripada 62 na tržaško kopsko škofijo. Prvo mesto imajo dijaki, ki so rojeni v sodnih okrajih Pazin, Buzet, Volosko in posebno Podgrad, ki je najholy zapuščen okraj. Oporoko izvršujejo gg. dr. Ivan Šust (namestu umrlega Mat. Ujčiča) lovranski župnik And. Strk in Peter Flega.

Goriške čitalnice podružnica je imela na pustni večer zopet prav lepo domačo zabavo v gostilni pri našem rojaku Jozelnu. Zabava se je vršila z godbo petjem in plesom v olepšani sobi. Tako so hoteli naši podružničarji v veseli družbi končati veseli pustni čas. S tem večerom, mislim, da je podružnica kot taka končala svoje veselice, kajti zdaj so se že skoro vsi njeni udje vpirali v „Slovensko bralno in podporno društvo“, katero hoče skrbeti ne le samo za duševne, ampak tudi, za materialne dobičke. To novo društvo bo imelo 5. marca svoj prvi občni zbor. Bog daj srečo!

Iz Komna nam poročajo: 18. t. m. osnavala je tamošnja inteligenca sijajen ples. G. B. sobana bila je prav okusno opravljena. Po stenah olepšanih z raznovrstnimi podobami in z lepimi ogledali vilo se je čez in čez več vrst zelenega bršljana, v katerega je bilo zasajeno več slovenskih bander. A najlepši vtis delali ste podobi vratom na nasprotni strani. Viseli ste tamo podobni naših presvitlih vladarjev. — Okoli polosmih zvečer bila je sobana lepo rasvilitvena. Zbralo se je kmalu mnogo komenske gospode, kateri mora se vtevatí seveda obilo nežnega spola. Zabava pričela se je z obedom, pri katerem nas je kratkočasil „Češki sekstet“. A okoli desetih pričel se je ples; plesalo se je neprenehoma z mnogovrstnim pustnim norčevanjem. Zabava bila je jako živahna do ranega jutra. Drugi dan so pa napravili izlet v Sveto (Suto), malo vasico blizu Komna. — Komenci znajo se res dobro zabavljati; tu ni pogrešati prijaznosti in vpludnosti.

Iz Bohinja se poroča „Nov.“, da je fužinska sirarska podružnica l. 1880. naredila le 12.074 kilogr. sira proti 4830 kilogr. l. 1879. Za l. 1881. ga bo zopet nekoliko manj, ker živinoreja propada, to pa zato, ker jim Kranjska obrtniška družba pašnike vedno bolj krči.

„Slovenski jez“. Vlada je potrdila z odlokom dd. Trst, 9. februarja 1882 št. 1973/I. pravila „kat. polit. narodnega društva Slovenski jez v Brdih“. V osnovalnem odboru so do sedaj gg. Josip Kožlin, župan in posest. v Biljani, Andrej Znidarčič, vikarij v Gradnem, Vincenc Tomagnin, vikarij v Fajani, Anton Znidarčič, župan in posestnik v Vedrijanu, A. Belé, učitelj v Cerovem, Karol Erzetič posest. v sv. Lovrencu in g. Ant. Jakončič, tajnik v Dolenji.

Z veseljem pozdravljamo novo društvo, ki si je dalo, kakor kaže že ime, pomenljivo nalogo. Naj se mu posreči, da narodni duh v Brdih oživi in da zares zajezi naglo potujčevanje na italijanski meji naše dežele.

Trst in ž njim kupčijska zbornica trž. vzameta 1 milijon gl. na posodo, da se napravijo poslopja, v katerih se hrani blago. To posojilo bo pristojbine prosto.

Tržaška čitalnica si je izvolila v drugi volitvi za predsednika g. M. Polič-a. Nova odbornika sta zdaj gg. dr. F. Maudič in dr. A. Dukič.

Tržaško veteransko društvo si je sestavilo poseben oddelek, ki bo v pomoč bolnim ali ranjenim vojakom, pripeljanim iz Dalmacije.

Škof **Juri Strossmajer** prišel je bil obiskat svoje sorodnike v Trst. Načelnik generalnega štaba v Trstu ima za soprogo njegovo nečakinjo. Slovenska društva, katero so se mu bila šla poklonit, je jako ljubeznjivo sprejel.

Tujci v Ljubljani. Nek Mondheim je vodja nemškega gledišča v Ljubljani, in gledišče ima naj več zaslužka od slovenskih obiskovalcev. Kakó hvaležni so nemški igralci Slovincem, kaže izjava tamošnjega režiserja Linori-ja, ki se je tako izrazil: „Ich komme auf den Ball der Cital- (Čitalnica) Kalypso, wo die Weiber der Halle und des Naschmarktes den Ton angeben“. To so omikanci, ki skrunijo društvo z najintelegentišmi udi ljublj. mesta! Vsled te sirovosti so sklenili mnogi rodoljubi v nemško gledišče ne več zahajati in s tem prihranjeni denar rajši posvetiti „Nar. domu“. V nemške liste pa lažejo zdaj, „la Slovenci na Kranjskem Nemce dražijo ali preganjajo, morda pa molče o povodih, zakaj nočejo Slovenci za psovke tujcev podpirati.“

„Slovenski Narod“ ima hude dneve; drž. pravnik ga hrani za lastno berilo skoro vsak teden po parkrat in to tudi zaradi takih novic, katere prinašajo drugi zmerni listi avstrijski.

Društvo „Narodni dom“ priredi letos v Ljubljani v „Zvezdi“ javno tombolo in binkoštno nedeljo veliko ljudsko veselico. V ta namen se pomnoži agl-

tacijski odsek z udi drugih ljubljanskih društev. Isti odsek ima odboru preložiti tudi načrt o izvršitvi velike narodne loterije.

Rodoljubi, ki nabirajo prostovoljne, in sicer še takó neznatne doneske za zidanje „Narod. doma“, naj pošiljajo, kar naberejo g. dr. Jos. Staretu, hišnemu posestniku na Marije Terezije cesti v Ljubljani.

Na Triglavu bil je 15. t. m. nek g. Sušnik. Sivi naš orjak je bil s to priliko gotovo prvokrat in sicer brez nevarnosti obiskan v zimskem času.

Iz sež. okr. ima Sl. N. od 16. t. m. daljši dopis, v katerem se nahajajo tudi ti stavki. „Danes čujem od vseh strani samo žalostne glasove o nemškem uradovanji in dopisovanji g. (sc. okr.) glavarja pl. Hölmel-a; županstva se pritožujejo, da dobivajo od sl. c. kr. okr. glavarštva sezanskega malo ne le nemške odloke na slovenske vloge!“ —

Potem pa so hoteli neki dopisniki novega glavarja hvaliti, in sicer že prve tedne po njegovem prihodu, kakor da bi veselo skušnje imeli o njem iz celega desetletja. Mi smo jim hvalisanje prestrigli; in kakor vidimo, na svojo žalost se nismo varali!

„Slovenske Matice“ odbor je imel 18. t. m. svojo 53. sejo. „Novice“ bodo prinašale po njegovem sklepu, kakor doslej, poročila o Matici. „Slovenska slovnica“ in „Letopis“ se dotisneta še ta mesec in potem se razpošljeta udom za l. 1881. „Letopis“ ne bo imel Bleiweisove podobe, kor se ta pridene životopisu Bl., katerega Matica posebe izda. „Geometrija“ je odmenjena samo šolam. „Somatologija“, katere je prof. Erjavec oddelek že odposlal, se pa razpošlje še letos društvenikom. Za l. 1882. je odločen „Letopis“, katerega uredi predsednikov namestnik Grasselli, kateremu naj se pošiljajo kratki, pa krepki spisi. „Slovensko-italijanska slovnica“ se izdá po Matici, da pride samo na prodaj. Razun „Životopisa Bleiweisovega“ pridobiti se ima „Nauk o avstrijsko-ogriški državi, ki ga spisuje prof. Jan. Jesenko, in prof. Šuklje izdela slavnosten spis o združenji Kranjske z vlado Habsburško. V odboru za Bleiweisov spomenik se potrdijo izvoljeni gg. Grasselli, Robič, Klun, in odobri nasvet, naj Matica daruje 200 gld. v ta namen. Gledé na prenaradbe društvenih pravil, gledé na volitve, predloge za prib. občni zbor in gledé na ponudbo „Narodnega doma“ izvoli se odsek, v katerem so gg. Svetec, Šuklje, Praprotnik. Ta odsek pripravi, kar je treba za občni zbor, ki bo okoli konca aprila.

Belokranjske občine se oglašajo zaporedoma s prošnjami na državni zbor, da bi se graška dež. nadsodnija premestila v Ljubljano.

Župani iz okraja celovškega, dasi so na čelu slovenskim ali nemško-slovenskim občinam, so že samo Velikonemci! 27 teh mož je vložilo peticijo do ministerstva z namenom, da bi se interpelacija dr. Vošnjaka uničila. Ti modrijani priznavajo, da se od l. razreda ljudske šole naprej podučujejo slovenski otroci edino v nemškem jeziku, in da tako podučevanje je dobro in potrebno, ker Slovenci koroški kupčjujejo samo z nemškimi severnimi deželami.

Tudi pravijo, da so zaradi tega koroški Slovenci bolj omikani nego drugi Slovenci, ki se ne ponemčjujejo že v l. elementarnem razredu. „Windisch“ pa se nauče koroški Slovenci med seboj v vsakdanjem občenji!

Kakor se vidi, svet ne pozna večih modrijanov, kot so ti župani, ki imajo ali popačena slovenska ali pa celó nemška imena. Vsi dosedanji odgojevalci mladine niso nič nasproti takim pedagogom! Sicer pa vemo, da ti župani imajo za hrptom svoje prijatelje nemške ali popačene krvi renegatov, in da so jim ti visoko-nemško, premodro prošnje osnovali. Upamo pa, da so na Koroškem še druge slovenske občine, ki bodo odobravale interpelacijo dr. Vošnjakovo in da takó uničijo z lastnimi prošnjami namere koroških prištev zružene državnozbornske levice! In naši drž. poslanci bodo visokonemškimi županom, ki hočejo Slovence zastopati, tudi svojo odgovorili.

„Slovenskega Pravnika“ 2 štev. prinaša med drugimi začetek razprave: „Črnagorska zakonodajstva“ (Spisal Aleks. Hudovernik) in srenjskim predstojnikom namenjen poduk: „O prostovoljnih dražbah premakljivega blaga“. Kakor se vidi, list hoče ustrezati tudi nam, ki se nismo posebe prava učili. Zato se pridno nanj naročajmo.

Jan. Giontini-ta knjigarna v Ljubljani nam je poslala 4 knjižice, v novici na svitlo dane, in sicer z naslovi: 1) Eno leto med Indijanci, 2) Crni bratje, 3) Pod turškimi jarmom in 4) Zbirka ljubinskih in ženitovanjskih „pisem“. Prve tri knjižice obsegajo po eno povest, katere vse je poslovenil F. H.; te povesti z barvanimi podobami na zavitkih se prodajajo po 20 kr. in s postjo po 25 kr. Zbirka pisem, katero je sestavil po raznih zgledih tudi F. H., stane pa s postjo 35 kr. Ta zbirka ima tudi več „pesem, ki uga-jajo namenu, v naslovu izraženem. Knjižice so v preprostem slogu, snovi primernem in našemu ljudstvu prav umljivem jeziku pisane. Naj seže marljivo po njih!

Na tržaški razstavi bo zastopal, kakor je iz programma znano, poseben oddelek kmetijstvo. Avstrijsko društvo lesnih trgovcev je sklenilo, razstaviti razno lesnino in izdelke (orodja, posodo) iz lesa. Za razstavo raznega vina bo skrbel poseben odbor kmetijska družbe na Dunaji. Drug odbor deluje za razstavo mlekarstva in sirarstva. Avstrijsko društvo sadjarjev, kateremu je načelnik grof H. Attems v Gradcu, razstavi mnogo svežega, pa tudi konserviranega sadja.

Našim živinorejcem naslednje pisemce:
Pod nadpisom: „Jutrove dežele in naše kmetijstvo“ prinaša Dunsjski kmetijski list do vseh živinorejcev obrneno javno pismo č. gosp. c. kr. stotnika Himmelna, ki je pri c. kr. polku bar. Weber tudi v Gorici nekaj let bival in ki je potem jutrove držele obhobil; in ondi opazovane gospodarske — trgovinske razmere mu kot avstrijskemu domoljubu podajajo navod, da piše tako — le:

„Slavno uredništvo!“ Popotovanje po Jutrovem, noter do kitajskega morja opazovati sem mogel po vseh trgih obširne Indije, da se ondi zelo veliko masla (putra) porabi in da vse maslo prihaja v one kraje iz Švedije in Danskega; vkuhano zgoščeno mleko, katerega se tudi ondi mnogo kupuje, pa iz Švajcerskega. Le v Bombay-u sem našel zgoščeno mleko iz gospodarstva N. ces. Vis. nadvojvode Albrehta iz Altenburga na Ogrskem. Zelo važno se mi dozdeva, da naše avstrijske živinorejce na te razmere opozorujem. Naša planinske dežele so naj naravnije pokrajine za pridelovanje mleka in masla, katero bi prav mi, — ker po Sueskem kanalu smo po naj krajši htri poti zvezani z orientom — morali v teh deželah vvaževati, ne pa da tako imenitni trg prepustimo od orientu mnogo bolj oddaljenim deželam severno — nemškimi, posebno Švediji in Danskemu.

V letu 1882 ima biti v Trstu velika mednarodna kmetijska, trgovinska razstava in prav ta razstava bi morala na to delovati, da bi naše cesarstvo v tem velikanskem trgu vse pokazati zamoglo, kar zamorejo avstrijski kmetovalci prodajati konsumentom neizmernih pokrajin orientalnih.

Silne važnosti bi bilo, da bi tudi mlečni izdelki (mleko vkuhano in maslo) bili dobro zastopani v tej razstavi. Naj pripravniša oblika za fino surovo maslo (puter) bi bila škatljica iz kositarja, katera bi imela v sebi po 5 kilo putra. Seveda treba paziti na to, da je res čisto, izvrstno blago, kakoršno pa bi nam sigurno pridobilo mnogo orientalnih kupcev.

Da so začeli naši avstrijski merodajni vladni krogi vendarle enkrat ozirati se na orientalne dežele, kder oi se mnogo naših produktov toliko iz obrtnije kolikor tudi iz kmetijstva kaj lahko spečati zamoglo, to naj tudi avstrijske živinorejce probudi, da si priborijo prvenstvo za vvaževanje svojih mlečnih pridelkov v orientalnih deželah že kot skoro najbližnji sosesti teh pokrajin itd.“

Tem besedam velečast. gosp. stotnika Himmelna pristavljam le še poseben gorak poziv do naših Tominskih živinorejcev, ki so v prvi vrsti sosestje bližjemu Trstu, kder se zbira razno blago, da potem po morji jadra v daljnje orientalne dežele. Zgledno izdelano surovo maslo (Taffelbutter), kakoršno izdelovati je učil društveni sirarski učitelj g. Hiz, in istinito tudi izdeloval, (posebno č. veleposestnik g. Ig. Kovačič pri Sv. Luciji) tudi sedaj še prav fino maslo razpošilja se lahko po 1 f. 10 kr. in še po več 1 kilo prodaja, in če tudi vsi prično izdelovati fino maslo, nikar ne obupati in ugovarjati, da bo potem cena zelo padla. Saj ga one dežele veliko potrebujejo in ravna se le bo, da spodrimo oddaljene severo — nemške živinorejce od te kupčije, ki imajo mnogo več stroškov za transport blaga že do Trsta. Da pa se zamore posebno po Tominskem pridelovati jako okusen puter, to je jasno, ker kaj sladko je ondotno seno, in dobrota putra je popolnoma odvisna od dobrote sena, katero živajo krave. Saj celo mesarji Tržaški obrtajo teleta iz Tominskega in to z vso pravico. Najfineji je puter v mescu maji in juniji, to pa ker takrat so trate v polnem ovetji. Vsi predpogoji se nahajajo za izdelavo zlahnega putra, nikar ne prezirajmo enakih prilik, in zato iskreno želim, da se poprimete, Tominski živinorejci, umnega maslarstva, s katerim si zamorete osiguriti stalne in lepe dohodke.

Listnica ured. Sestavek „iz gor. okol.“ pride kot „Poslano“ prih. na vrsto. Več dopisov se je moralo danes odložiti.

Zahvala.

Vsem tominskim rodoljubom, znancem, prijateljem in uradnikom, ki so v petek 17. t. m. mojega nepozabljivega sina ANTONA — v tako obilnem številu spremili k pogrebu, izrekam v imenu moje družine najpresrečnejšo zahvalo in ga priporočam v pobožni spomin.
V Tominu, 19. febr. 1882.
ANTON TUZULIN, trgovec.

Javna zahvala.

Vsem škrbinskim občinarjem, koji se prerano umrli hčer: FRANCJI PIPAN dne 21. t. m. v tolikem številu skazali zadnjo čast, kakor tudi učitelju mladini, donatim dekletom, katere so položile krasne vence na rakvo, izreka priporočujoč jo v pobožni spomin najgorkejšo zahvalo podpisani s tugujočo družino.
Škrbina, 23. februarja 1882.
JOŽE PIPAN, župan.

Atzgersdorfsko cesarsko biserno pšeno (ječmen) ima že povsod predobro ime kot zdrav in izvrsten živež; iz tega napravljena slinasta juha je najboljšega okusa in kaj dobra in zdrava za želodec in spodnji del telesa, kedar se kdo prehladi in oslabi, kar so imenitni zdravniki pripoznali.

Naš cesarski biserni ječmen se dobiva na prodaj samo v kartonih po 500 gramov, z zgornjim varstvenim znamenjem, in sicer pri zlojnjih firmah
K. k. pr. Atzgersdorfer Rollgerstenfabrik.
Brüder Hirschfeld & Comp. in Wien.
Zaloga v Gorici: Jožef Bresausig, Mat. Cusin, Jak. Marizza, Dom. Nardin, Jan. Persa.

Bergerjevo medicinsko

MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE).

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vseh evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti, sosebno proti kroničnim in luskastim lišajem, hramam, nalezljivim hramam, proti rudečemu nosu, ozebljini, potenju nog, pihljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja pozarjanja so brezvspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper lisasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi: Bergerjevo glicerina milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brosurno vred.
Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Hell v Opavni
Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarj. F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Noveje sodbe zdrav. veljakov o Franc-Jozefovem grenkem studencu

FRANZ JOSEF BITTERQUELLE

najuspešnejši grenki vodi:

Prof. dr. Biesiadecki, Lemberg. Protomedicinski zdravstveni referent. Učinja, če se je le malo vzame, da gre gotovo od človeka pa brez bolečin; pri daljši rabi ne zgubi moči in ne zadržuje prebavljanja. V Lvovu 3. nov. 1879.

Prof. dr. C. pl. Braun-Fernwald, Dunaj. Prav mnokrat sem se uže prepračil o znanem naglem in zanesljivem učinku te grenke vode; zato priporočam najtopleje to vodo bolnim gospem Dunaj 1879.

Dr. Emilij Rosa. Triden: zdravniški vodja. Voda Franc-Jozefovega grenkega studenca rabila se je z najboljšim vspehom v takajšnji šivilni bolnišnici kot čistilni pomoček, ker ima okus prijeten in kaže svojo moč tudi če je po malom jemljeno. Če pa jo jemlješ vsakdan, ti pomaga najbolje proti kroničnemu žolodčnemu in črevesnemu kataru in ozdravi za dolgo časa brez neoprijetnosti tudi najšibkejšega bolnika. V Tridentu, 27. marca 1881.

Dr. Kleinwächter prof. klinike za ženske bolezni v Innsbrucku. „Dokazala se je vselej plivajoča, ne da bi imela kak drugi neoprijetni učinek kakor druge grenke vode za to zasluži, da se v krogu kolegov in občinstva gorke priporoča.“

C. kr. občna bolnica, Dunaj. V zdrav. oddelku „Pri žolodčnem in črevesnem kataru, habit zaprtji, brztečnosti, krvenem zgoščeni, hemoridih, jeternih boleznih in ženskih boleznih so se dosegli izvrstni uspehi.“ 1878.

Glavna zaloga za Gorico in deželo samo pri G. CRISTOFOLETTI in lekarnici „pri črnem medvedu“ na Travniku, kamor naj se pošiljajo naročbe za večje množice. Dobiva se tudi v Seppenhof-jevi drogeriji unstran škoflje.

Le enkrat
se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za polovico ceno knpiti.
Velika Razprodaja.

Po vsej Evropi nastale politične razmere se tudi Švice niso ognole i zato se je mnogo delalcev izselilo, vsled česar se rušijo tudi fabrike. Tako je i prva znameniteja uravnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane Washington žepne ure so najboljše ure na svetu, izvanredno krasno vzrežljane i vezene i po ameriškem sestavu napravljene.

Vse ure so na sekundo reparirane i mi dajemo poroštvo za vsako uro na 5 let.
Za dčkaz gotovega poroštva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni po volji, na j vzeti i zamenjati.
1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopcom, izvanredno točno na sekundo regulirane, razen tega po novem načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gl. 25, zdaj ena le po 10 gl. 25 kr.
1000 krasnih ur na kotvo iz srebro-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, za sekunde, kristalnim plošatim steklom, poprej gl. 21, zdaj ena le gl. 7,25, vse na sekunde reparirane.
1000 ur na vreteno, z izrezanim zaklopcom iz srebro-nikla, kristalnim plošatim steklom na 8 rubinih, najnatanjše reparirane, z verižico, medaljonom i zmetnim etuisom, poprej gl. 15, zdaj ena le gl. 5,60.
1000 ur na kotvo, iz čistega 18 lotnega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane, najnatanjše regulirane, Te ure so poprej stale 27 gl., zdaj pa stoji le gl. 13,40.
1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravega 18 l. teškega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane. Poroštvo se daje, da so najtočneše na sekunde reparirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka ura je veljala poprej gl. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gl. Razen tega se dobiva z uro vred zastoj verižica, medaljon, etui iz žameta i ključ.
1000 pravih zlatih ur za gospo, na 10 rubinih, prej 40 gl., zdaj 20 gl.
1000 remontoir ur iz pravega zlata za gospode ali gospe, prej 100 gl., zdaj 40 gl.
650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, poprej 6 gl. 75 kr.
650 ur budilnic z udarcem, ki prav dobro tolče, najnatanjše regulirane, tudi pripravno za mizne pisane; poprej 12 gl., zdaj le 4 gl. 80 kr.
650 ur z nikalom v najlepši izdelani visoki gotiški omari, navijajo se vsaki 8 dni, najtočneše na čas regulirane, izvanredno lope i krasne. — Ker ima taka ura še po 10 letih dvojno vrednost, ne imela bi se v nobeni hiši pogreškati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej veljale po 35 gl., zdaj pa izemmo le 15 gl. 75 kr.
Kedar se naročujete ur za nihalom, treba je priložiti zagotovično.

Napis:
Razprodaja ur
uravnice Ph. Fromme
Wien, Rothenhumstrasse 9, parterre.

Francosko žganje s soljo

(Eau de vie de France) Franzbranntwein mit Salz
napravljen pod nadzorstvom po izvrstnem predpisu iznajdnika Viljema Lee-ja
G. CRISTOFOLETTI.

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, prej kot katero drugo, proti zunanjemu in notranjemu vnetju, opeklinam in spekljam, proti novim napadom, neuhu, rakom, dristi, natoku krvi v glavo za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bolečinam, na obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili mrzlici, ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih, na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mušičnemu skrajaku, kurdoja, žovam in omotici.

Veliko spričeval imamo, ki potrjujejo moč tega izvrstnega zdravila.
V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.

G. Senitsky. c. k. finančni komisar l. r.
Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel najboljše vspehe, za katere se vam neskočno zahvaljujem
Alojz Klobučar, župnik in dekan v pokoji.
Prodaja se v izvrstnih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofoletti-ji, lekarju in c. k. dvornem priiskrbniku v Gorici na Travniku 14. pri Skofiji.

228/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grofu Thurnu, v Gorici naznanja, da bode dne 13. marca 1882 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav IV. četrt leta 1880 t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca oktobra, novembra in decembra 1880.
Ravnatelj: Lovisoni.